

KUNSZENTMÁRTONI UJSÁG

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: a »Képes Világlap«-pal együtt
Egész évre 8 kor, félévre 4 kor., negyedévre 2 kor.
Wegjelenik minden vasárnap. Hirdetéseket fel vesz
a kiadóhivatal.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DR. KOVÁCS JOZSEF
ÜGYVED.

SZERKESZTŐSÉG: Kossuth Lajos-utca 1193. szám
Dr. Kovács József ügyvédi irodájában.

KIADÓHIVATAL: Wolf Dezső könyvnyomdája

Sulyos szavak.

Ha valakinek vannak fülei a
hallásra, hallja. Máté 4. 23.

Egymásbaütköző érdekek, áthidalhatlan törekvések mélységei, irányvesztett eszmék ködös zürzavarában pár szót szándékozunk hozzáfűzni ahhoz a ma legizgatóbb kérdéshez, ki legyen a kunszentmártoni katolikus egyház plebánosa, ki az az ember, aki szeretetünkre érdemes; hogy viselje magát a választás alatt a nép s az a testület, amelynek megadatott onnéfelül a hatalom, mely hatalommal rosszul, meg gondolatlanul bánva, végzetes szerencsétlenséget hozhat a város szellemi és erkölcsi életére.

Mi, «Kunszentmártoni Ujság», mindenkor készséggel mentünk, ha kellett a kenyértörésig, olyas eszmék megvalósítása érdekében bárkivel harcba, melytől e város, a nagyközönség jólétét előmozdítani, erősíteni s öregbíteni véljük. Így most sem zárhatjuk el lapunk hasábjait a plebános-választás fontos mozzanata előtt az erre s a pályázó személyekre vonatkozó észrevételeink napvilágra hozásáért sokan elítélnék, kiabálnak ránk fogják, hogy korteskodunk. Pedig ime a legünnepélyesebb formában ezuttal is kijelentjük, hogy mindent inkább szándékunk tenni, csak *korteskodásra kaphatók nem vagyunk*. Mi nem korteskodni, a valóságnak meg nem felelő fogásokkal párlhiveteket szerezni, egy világegyetnem akarunk; nekünk egyetlen egy törekvésünk van, *a szent igaz valóság megdönthetelen erejével meggyőzni* tisztességes, cifra pántlikák után nem szaladgáló embertársainkat! Mi eszmét, való igazságot hirdetünk, olyan igazságokat, melyeket a *mult szomorú* tapasztalataiból, *mint ilyeneket* leszűrtünk s ezen igazságok befogadására, megértésére kérjük e város jobb érzelmű polgárait azért, hogy ezt az elhagyott, visszafejlődő, mindenkitől legázolt, jobb, virágzóbb sorsra érdemesebb várost *előmozdítsuk, istápoljuk!*

Ez a mi célunk, ez a mi törekvésünk, melytől tágitani nem fogunk, mert meggyőződéséssé csontosult bennünk az a tudat, hogy csakis az általunk hirdetett *módon* sikerül a papválasztást sikeresen megejteni, hogy azzal mindenki megelégedve, abba a város zöme bele nyugodva legyen.

Nekünk olyan pap kell, akinek *gerince* van. Nekünk olyan pap kell, aki *szívén viseli népe sorsát*, aki *tenni, küzdeni mer, tud és akar értünk*, a fejlődésben levő *Kunszentmártonért*; nekünk olyan plebánosra van szükségünk, aki népének atyja, bánatában vigasztalója, örömeiben örömeinek részese leendő; olyan plebánosra, akinek *egyetlen célja van: boldognak látni hivat* s e boldogság elérésén fáradozni, munkálkodni *akar is*, akit szeretünk szívünk, tisztuló lelkünk legtisztább szeretetével, aki szeret, ahogy csak ember szerethet embert ebbe a földi siralom-völgybe.

Becsületes, igaz embert keresünk és akarunk megválasztani az üres székbe, melynek előző birtokosa — Isten kegyelme lengjen sirhalma felett — annyit nem tett, amit megtennie kötelessége, aminek elmulasztása oly sok veszteségünk eredménye lőn, — olyan embert keresünk és akarunk, aki nem *álszentkedik*, nem farizeuskodik, hanem magyar ember módjára kimondja, *ami a szívén fekszik*, nyiltan, őszintén, aki, ha küzd, ha dolgozik, ha harcol, *sohasem magdért*, a maga személyes helyzete megjavításáért cselekszik, *hanem népe felvirágoztatása okából!*

Ezek azok a törekvések, melyek bennünket vezérelnek: *egy pap, aki a mienk*, akinek minden tevékenysége *Kunszentmárton előmozdítása*, népének erkölcsi és anyagi életének istápolása, ez az a nagyszerű tündéralom, amely erősen hisszük, bűbájos mámorával betölt minden jobb érzésű lelket.

Kunszentmárton még nem tudja, vagy ha vannak benne, azok már öreg emberek, akik tudják, mi az: *egy jó pap!* A megelégedés, a béke, a biztos fejlődés, az égő sebre való enyhítő orvosság, a mindent átölelő végtelen szeretet állandó melegsége, a lelki és anyagi erők buja virágzása: ennyit jelent ez a két szó: *jó pap!*

Még egyet! Ha mindezek ellenére tovább folyik az, aminek tovább folynia nem szabad, ám legyen, csak a tisztesség, a jóízűs határain túl már ne nagyon. Ne feledkezzenek meg a magukról megfélekedzők, hogy papválasztásról van szó. Ha harcot, verekedést akarnak, legyen az a szeretet harca, a jóra való törekvés legnemesebb versen-gése.

Községi közgyűlés.

Kunszentmárton község képviselőtestülete 1913 évi szeptember hó 24. napján, szerdán délelőtt 10 órakor rendkívüli közgyűlést tartott.

A közgyűlés szokatlanul népes volt, már 10 óra előtt gyülekeztek a honatyák. Az igaz, hogy a tárgysorozaton érdekes tárgyak szerepeltek, mindazonáltal a népes gyűlés oka abban keresendő, hogy a nagy mezei munkák egyelőre véget értek, képviselőink ráérnek egy kis időt a közügyeknek is szentelni. Bizonyos meghatottságot tapasztaltunk a képviselőtestület tagjain, kik némán, minden beszéd nélkül szavazták meg az előadott tárgyakat. Talán az idő, talán a közelgő papválasztás nehezdedt annyira képviselőink szíveire, hogy a zajos vitákról és hangos közbeszólásokról lemondva, egyhangulag adták meg azt: ami a királyé, egyhangulag azt: ami a népé.

A közgyűlés előtt a folyóson volt élénk diskurzus. Természetesen a papválasztásról és a jelöltekről folyt a szó. Itt most mindenki arról beszél. De hát miről is beszélünk másról. Istenem, Istenem, mondogatják többen, milyen jó, hogy jött ez a papválasztás, legalább az ember hamar össze tud veszni testvérel, barátjával. Mert már alig van ember, ki össze nem veszett volna valakivel. Szídjuk egymást, mint a bokrot és aki nem tud már mást szidni, akkor szidja a lapunkat, mely állást merészelt foglalni az ügyben. Sőt akadtak egyesek, kik lapunkat is visszaküldötték, amiért nem az ő jelöltüket támogatja.

Kunok vagyunk, azért veszekszünk. Azonban ez nem baj, veszekedjünk, üssük egymást, majd megbékülünk új borra. Aki haragszik, az békül, tartja a közmondás. Akik ránk haragszanak, azok is majd megbékülnek, mert befogják látni, hogy minden lapnak joga van véleményt nyilvánítani, sőt kötelessége is; akkor érhetne bennünket gáncs, ha némán néznénk a küzdelmet és nem szólnánk bele a vitába. Mindenki azt pártolja, kit akar, de azért haragudni a másikra, amiért jelöltjére nem szavaz: kicsinyesség.

Tudósításunk a következő:

Pénztárvizsgálati jegyzőkönyvek.

Mint hogy a nyári szünet miatt a képviselőtestület közgyűlést nem tartott, az előjáróság a mai gyűlésen terjesztette be az augusztus és szeptember havi pénztárvizsgálatról felvett jegyzőkönyveket, miket a közgyűlés minden megjegyzés nélkül tudomásul vett.

6000 korona kölcsön.

Az előjáróság azon kérelmet terjesztette a képviselőtestület elé, hogy az október havi fizetésekre 6000 korona kölcsönt engedélyezzen a

hidpénztárból. A képviselettestület a kért 6000 korona kölcsönt engedélyezte, mivel október elsején a községnek több kötelezettségét kell teljesítenie, a közpénztárban levő pénz pedig e kiadásokra nem elegendő.

Per a kincstár ellen.

Amikor Kunszentmárton község iskoláit az államnak átadta, a szerződésben kikötötte, hogy azon esetben, ha a község a tanító részére, az iskola mellett lakást is épít, azon esetben az állam a községnek megfizeti a törvényben meghatározott lakbért. A község 9 tanítói lakást építtetett és kérte az államot, hogy a 9 lakás után 1910 szeptember 1-től kezdődőleg fizesse meg a törvényben előírt lakbért. A vallás- és közoktatásügyi miniszter a község kérelmét azonban elutasította és kijelentette, hogy Kunszentmárton községnek lakbért nem ad, mert az neki nem jár.

A képviselettestület a miniszter eljárása ellen ezután a közigazgatási bírósághoz fordult és kérte, hogy a tanítói lakberek iránti igényét az állammal szemben állapítsa meg. A közigazgatási bíróság a képviselettestület kérelmét hatáskör hiányában elutasította és kimondta, hogy ezen ügy eldöntése polgári perre tartozik.

A tanítói lakberek ügye tehát újra a képviselettestület elé került. Minthogy nem egypár koronáról, hanem 12000 koronáról van szó, a képviselettestület elhatározta, hogy annak megfizetése végett a kir. kincstár ellen a per megindítja és a per vitelével dr. Kovács József tb. árvaszéki ügyészt bízta meg.

Szegély a vízkárosultaknak.

Köztudomású, hogy az egész országban milyen nagy károkat csinált az árvíz. Falvakat sodort el, ezrek és ezrek szájából vette ki a kenyeret. Az egész ország megmozdult, hogy a szerencsétleneken segítsen. A vármegye alispánjának leírata folytán képviselettestületünk mai közgyűlésén foglalkozott ezen ügygyel és 100 koronát szavazott meg az árvíz-károsultak részére.

Öcsöd község vásárja.

A szomszédos Öcsöd községnek vására nincs, pedig lakosságának száma meghaladja a 9000-ot. Nagy baj ez az öcsödiekre, mert ha valamit akarnak venni, úgy kénytelenek messze földre elmenni. Most mozgalom indult meg, hogy vásárjogot kérjenek a kereskedelmi minisztertől. A vásárokat január, április, július és szeptember hónapokban tartanák. Öcsöd község képviselettestülete átiratban megkereste Kunszentmárton község képviselettestületét, hogy ezen kérelmét támogassa, illetve ne ellenesse a vásár tartása iránti kérelmét.

A képviselettestület örömmel vette Öcsöd község átiratát és ezt a legmelegebben pártolja is.

Megsántult ökrök.

Az idei nyár csunya, esős volt. Az öreg emberek azt mondják, hogy ilyen nyárra nem emlékeznek. A lőcsei kalendárium az 1789-iki nyarat mondja ilyen csunyanak és esősnek, minthogy az nagyon régen volt, nem állunk jót, hogy tényleg ilyen esős volt-e az 1789. év nyara.

A sok eső a vásárteret is megrongálta és ott bizony volt elég jó nagy sár. Ambruzs Lajos békésszentandrás magyar a Szent István napi vásárba hajtott jó két ökröt, az ökrök azonban elmerültek a nagy sárban és az állatorvosi vélemény szerint, inbénulást kaptak és megsántultak. Ambruzs 200 korona kártérítést kért ökreiért.

A képviselettestület Ambruzs kérelmét elutasította, mert a balesetnek oka nem volt és a mentők jellegéje szerint: „Mindenkét érhet baleset.”

Legeltetési díjak.

A felsőerdőt az idén a Körös elöntötte, így az tehénjárásnak vajmi kevés ideig volt használható. Ezért már régebben kérték a tehéntartó gazdákat, hogy a képviselettestület a legeltetési díjat szállítsa le, mert a 30 korona ilyen körülmények között sok. A képviselettestület egy ízben elutasította a tehéntartó gazdákat a kérelmükkel azzal az indokkal, hogy az árvíz vis major és így nem szállíthatja le a díjakat.

Most újra napirendre került az ügy. A képviselettestület most engedékenyebb volt és a 30 korona legeltetési díjat 15 koronára szállította le.

Fizetés-javítás.

Parcsami Béla adóügyi írnok kérte a képviselettestületet, hogy fizetését 400 koronával emelje fel, mert a nagy drágaság miatt fizetéséből megélni nem tud.

A képviselettestület Parcsami Bélát kérelmével elutasította, mert a tisztviselők fizetését az elmúlt évben rendezte, így nincs kellő ok a fizetés-emelésre.

Eskütétel.

Az adóügyi segédjegyzői állásra a képviselettestület tudvalevőleg Várkonyi Ferenc okleveles jegyzőt választotta meg, ki a hivatali esküt a mai közgyűlésen tette le dr. Nagy Ottó főszolgabíró jelenlétében.

Borítal- és husfogyasztás.

A borítal- és husfogyasztási adó beszédési jogának megváltása ügyében kiküldött bizottság a kincstári képviselővel megtartotta a tárgyalást és az kilátásba helyezte, hogy a pénzügyminiszter az addig 18500 korona adóból 10 százalékot engedni fog. Ez a remény azonban nem teljesült, mert a miniszter egy fillért sem engedett, sőt felhívta a pénzügyigazgatóságot, hogy amennyiben a község a régi 18500 korona bért meg nem adná, úgy a borítal- és husfogyasztás bérbeadására hirdessen árverést.

A képviselettestület, tekintettel arra, hogy a bérbeadás folytán a polgárok esetleges zaklatását elkerülje, megadja a régi 18500 korona bérösszeget és utasítja az előljáróságot, hogy a kincstárral a szerződést kösse meg.

Hordójelző hivatal.

A hordójelző hivatal már teljesen elkészült úgy, hogy ezt át lehetett adni a forgalomnak. Az előljáróság bemutatja a képviselettestületnek a vármegyével kötött haszonbéri szerződést, mely szerint a község 10 évre bérbeadta a hordójelző hivatalt a vármegyének évi 400 korona összegért. Mindenféle adót a vármegye fizet.

Járvány kórház.

Az építendő járványkórház tervrajza és költségvetése elkészült, azt az előljáróság a képviselettestületnek bemutatja. A járványkórház 15000 koronába kerül, melynek felét az állam adja, a másik felét pedig a képviselettestület a regalealaptól veszi kölcsön.

Kisebbségi ügyek.

A kir. járásbíró megkereste a képviselettestületet, hogy az általa használt épületekre adjon a szolgalmi jog bekebelezésére alkalmas okiratot. A képviselettestület megadja.

Az adóköteles személyek és tárgyak 1914. évre leendő összeírását a képviselettestület az előljáróságra bízta és a költségekre 250 koronát megszavazott.

Több kisebb ügy letárgyalása után a közgyűlés véget ért.

Hirek.

Kunszentmárton, szeptember 28.

A PÁPVALASZTÁS

Minél inkább közeledik, a korteskedés annál inkább erősödik. Sőt annyira erős már a korteskedés, hogy jelöltjeink érdekében tettelegességre is képesek vagyunk. Eddig csend, mélységes csend honolt, azt sem tudtuk, hogy lesz-e, nem-e papválasztás; de most már ütjük az asztalt, szidjuk egymást, de különösen azt, ki ellenvéleményen mer lenni.

A korteskedés ilyen elfajulása szomorúsággal tölt el bennünket. Ilyennek nem szabad volna előfordulni. Ha követválasztás van: nem szólunk semmit, helyes és kell is a korteskedés. De papválasztás esetén, korteskedésnek kizárva kellene lenni.

Hogy ez baj, nagy baj, tudja minden feremtett lélek, azért egyikünk sincs azon, hogy az megszünjön: jól esik lelkünknek, ha részt vehetünk az izgalomokban, melyek hevitik, izgatják vérünket.

Most talán azt sem hánjuk, ha rosz vége lesz a dolognak. Bánja a szösz, mondogatják sokan, csak én győzök, csak az én papom legyen a plebános. Aki nincs velem, vigye el az ördög.

Hogy rosz vége lesz a dolognak: az bizonyos. A megválasztott pap csak egy pártnak lesz plebános. A többi nem nyugszik bele ebbe, hogy nem az ő jelöltje győzött. Vissza jönnek a régi, rosz idők. A veszekedések megújulnak, az izgalmaktól felizgult kedélyeket nagyon nehéz lesz lecsillapítani, ha egyáltalán lehet.

És ki vállalja mindezekért a felelősséget? Mert valakinek csak vállalni kell! Én azt hiszem, akkor nem lesz bátor férfi, pedig akkor kellene megmutatni, hogy ki a legény a gáton.

Pedig milyen szépen indult a dolog. Meg volt beszélve minden, csak szavazni kellett volna. És a 24-ik órában lecsap a menykő. Felzavarták a megállapodásokat, olajat öntöttek a tüzre.

Kár volt Uraim ez nagyon! Kellett ez nekünk? Jobb ez nekünk, ha veszekedünk, mintha békességben élünk egymással? A plebános 12000 hívő lelkiatyja lesz, miért kell előre roszul bemutatni a népnek.

Mig az egyik kortes azzal veri a mellét, hogy nekünk 26 szavazatunk van: a másik sein enged, mert az már 32-öt mond. Kész közöttük a veszedelem, mely terjed, terjed és így általános lesz és végre gyűlöletbe fullad az egész papválasztás.

— **Személyi hír.** Rhédei János kir. tanfelügyelő folyó hó 23-án Kunszentmártonban tartózkodott és résztvett az ipariskolai tanítók választásán.

— **Helyettesítés.** Az állami iskolai gondnokság folyó hó 16-án tartott ülésében Vékony István igazgató-tanítót december hó 1-ig — egészségi állapotának helyreállíthatása céljából — szabadságot. Helyettesítésével Balicki Ilona szolnoki tanítónő lett megbízva.

— **Pénztáros választás.** Csépan, az Ajtai Andor lemondása folytán megürült községi pénztárosi állás betöltése okából e hó 25-én ejtették meg a választást, mely alkalommal 6 pályázó közül, nagy többséggel, Oberna Ferencet választotta meg a képviselettestület.

— **Ipariskolai tanítók.** Végre egy új fejezethez érkezünk. Az ipariskolai tanítók meg vannak választva. A választással úgy a tantestület, mint a képviselőtestület meg van elégedve. A választáson Rhédei János kir. tanfelügyelő elnökölt. Ipariskolai tanítók lettek: Rényi Albert polg. iskolai igazgató, Rác Gyula és Rác István polgári iskolai tanítók, Szabó József és Torkos Kálmán állami elemi iskolai tanítók.

— **Vármegyei állandó választmány.** Az október hóban tartandó harmadik évnyeddes közgyűlés elé terjesztendő ügyek előterjesztése céljából az állandó választmány dr. Horthy Szabolcs főispán elnökleite alatt folyó évi szeptember hó 29., október hó 3., 10., 11., 16. és 17. napjain, mindenkor délelőtt 10 órakor a vármegye székház baloldali kistermében tartja üléseit.

— **Változás a menetrendben.** A m. államvasutak téli menetrendje szerint a Szolnokról délelőtt 11 óra 29 perckor Budapestre induló és onnan délután 2 óra 25 perckor, Cegléden át Szolnokra induló gyorsvonaton október hó 1. napjától a III. oszt. kocsik megszűnnek.

— **Tiszaföldvár—csongrádi vasut.** Hiába, a komoly munka meghozza a jutalmát. Sokat irtunk lapunkban a tiszaföldvár—csongrádi vasutról, és mindig az volt a meggyőződésünk, hogy ez a vasut nem valósulhat meg, a terv az ábrándok világába való. Mai napság keskenyvágányu vasutat építeni nevetséges dolog, mert az nem jó, költséges és hasznavehetetlen. És most látjuk azt, hogy hogy hiába jószoltunk, a tiszaföldvár—csongrádi keskenyvágányu vasut nem volt, hanem lesz. Nemcsak meglesz, de már kezdik is építeni. Amint értesülünk, a vasuti érdekesség a csongrád—tiszaföldvári, valamint a mezőtúr—mesterszállási gazdasági vasut építését a Varga József és Basch Miksa mérnökök budapesti cégre bízta és kötelezték őket, hogy a közigazgatási bejárás megtartása után, a vasut építéséhez azonnal hozzáfogjanak. A sokat vitatott répa—vasut tehát meg lesz és fűtül, a kunszentmárton—tiszazugi vasut pedig nem lesz meg és így nem fűtül senkinek.

— **Szüret.** A tiszakürti szőlőhegyen, a Korhányban, Cukrosban és a Halesz szőlőkben a szüret október 6-án, holnapoz egy hétre tartatik meg. Rosz az időjárás, a kedv is ilyen a szürethez. Amilyen szépnek mutatkozott a szőlő májusban, épen olyan rossznak ígérkezik most a termés. A peronoszpóra, a sok eső tönkretették a szőlőt, ami csekélyke megmaradt, az meg nem tudott beérni, hiszen alig volt a nyáron egy kis nap. Hogy savanyu lesz a bor, arra már mindenki elkészült és hozzászólt, ahoz azonban nem tud a magyar ember hozzászólni, hogy két évben egymás után bortermése ne legyen. A tavalyi év is roszt volt, — az ideit még rosszabb. Nem is lesz vig szüret, nem lesz hangos a szőlőhegy a szedők dalától. Ma holnap már azt sem tudjuk, hogy milyen volt a szüret, — legfőkébb könyvből ismerjük meg, hogy ilyen is volt a világon és hogy ilyenkor mulatni szokott a magyar ember.

— **Kukorica lopás.** Alkalom szüli a tolvajt, tartja a közmondás. Hogy mennyire igaz ez a példabeszéd, mutatja egy múlt heti példa. Balog Mór istvánházi bérletén nagyban folyik a kukorica törés. Feles, har-

ados földesek buzgólkodnak, hogy a kukorica minél előbb le legyen törve, mert az esős idő tönkreteszi azt. A letört kukoricát azután behordják a tanya elé, hogy ott megtisztítsák. Folyó hó 23-án reggel Balog Mór azt vette észre, hogy egy kocsi megtisztított kukoricája eltűnt. Azonnal jelentést tett a csendőrségnek, mely a nyomozást megindította Balog Mór feleseli és harmadosai között, mivel tudta, hogy a tolvajoknak ezek között kell lennie. A nyomozás eredményre is vezetett. A csendőrség, pénteken letartóztatta a tetteseket Kocka István tiszainokai, Határ László, Bordós László és Tatár Sándor tisz, kúrti lakosok személyében, kik bevallották, hogy Balog Mórtól a kocsi kukoricát négyen lopták el, mentségül azt hozva fel, hogy Balognak így is sok kukoricája maradt még, tehát kára nincs. A kukoricát eladták és a pénzen megosztották. A csendőrség a tetteseket kihallgatásuk után elbocsájtotta, de a feljelentést a járásbírósnál megtette ellenük.

— **A tüdővész áldozatai.** Egyre nagyobb az inség és nyomoruság ebben a sok sorscsapástól sújtott országban és árvíz, pénztelenség, üzleti pangás, kivándorlás, munkanélküliség mellett, amelyek mint egyiptomi csapások söpörnek végig a társadalmon, rémséges erővel rombol a tüdővész. Igazi heroizmus az, amellyel e rém pnsztitása ellen az országosan ismert József kir. Herceg Szanatórium Egyesület küzd. S most, hogy közeledik az őszi idény, az egyesület a multakhoz hasonlóan a társadalomhoz fordul, hogy egyetértő munkával segítse őt a szegény, szerencsétlen tüdőbetegek megmentésében. A belügyminiszter már kiadta rendeletét a közigazgatási hatósághoz, a „Csak egy virágszálat” jelige ismeretes gyűjtés támogatása érdekében s a közigazgatási hatóságok nemes buzgalommal és magasrendű szociális megérzéssel fogtak hozzá a szervezés munkájához, a mely halottak napja táján országos közgyűjtésben fog kulminálni. Szükséges, hogy a közigazgatási hatóságok nemes munkáját a társadalom megkönnyítse és mindenütt önkéntes gyűjtés induljon. Jóságú hölgyek járjanak házról-házra ez egyesület tarsolyaival és gyűjtsék tele a jótékonyág filléréivel, amelyekből új életek arany értéke válik. A tarsolyokért nevük és címük bemondásával forduljanak a József kir. Herceg Szanatórium Egyesület központjához, Budapest, IV. Sütő-utca 6. Ugyanitt kérhetnek taggyűjtő ivateket is, igyekezzenek minél több hivat szerezni az embermentő küzdelemnek. Az egyesület tagsági díja 4 korona, s igazán a legnemesebb jótékonyágot szolgálja az, aki e csekély összeget lefizeti. A József kir. Herceg Szanatórium Egyesület különben gyönyörű intézménnyel ajándékozza meg ismét a magyar társadalmat, most épült fel második nagy népszanatóriuma, amely a tavaszal nyílik meg, hogy sok ezer és ezer tüdőbeteg Mekkája legyen.

— **Birtokváltások.** A kunszentmártoni kir. járásbírósnak telekkönyvi osztályánál az elmúlt héten a következő birtokváltások jegyeztettek be: Samu Helena, Rozália, Erzsébet átvették özv. Samu Istvánné földjütelékát 1100 koronáért. Birgés András és neje megvették Szűcs Lajos és neje házát 1500 koronáért. Harangozó Mátyás és neje megvették Tigyi István házát 1800 koronáért. Kollár György és neje megvették Berta István és neje beltelkét 540 koronáért.

— **Kivonat az anyakönyvből.** Kunszentmártonban 1913. szeptember 20-tól szeptember 28-ig **születtek:** Kollár Mihály, Szepesi Gyula, Szirom Katalin, Gulyás Márton, Lázár Pona, Kállai Béla, Sipos József, B. Szabó István, Kellei András, Kiss P. Ernő István. — **Házasságot kötöttek:** Antal Mihály és Dencs Erzsébet, Urbán János és Gugolya Veronika. — **Elhaltak:** Gulyás Miklósné K. Kovács Viktória, 33 éves, Varga Margit 16 hónapos, Szabó János 2 hónapos, Kiss Demeter 45 éves, Kurucz János Antal 5 hónapos.

Az őszi idényre

divatos női kalapok, kalapformák megérkeztek

Silberstein T.
divatárusnő.

Kunszentmárton, az új zsidó templom mellett.

Átalakítások, javítások gyorsan és izlésesen eszközöltetnek.

Magyarország lótenyésztésének jelene.

Irta: **Báró Podmaniczky Gyula.**

A lótenyésztés, akár a lovak létszámát és a tenyésztésnek újabbkori haladását tekintve, akár a kormánybeli gondoskodás fokát, mely ez őstermelési ág állami támogatásában úgy régebben, mint legkivált az utóbbi évtizedekben hagyományyszerűleg mutatkoz, kiváló helyet foglal el a magyar birodalom mezőgazdasága terén.

Magyarország lóállománya az 1911 évi állatszámolás alapján 2.001.399 darabra rug, esik a négyszög kilométerre 7 darab. Összehasonlítva ez adatokat a többi európai országokkal, azt találjuk, hogy az 1901 évi állatszámolás szerint Németországban 4.345.043 lóból esik egy négyszög kilométerre 8-0 drb. 1911-ben Magyarországon (Horvátország kivételével) 2.001.399 lóból 7-1, 1911-ben Angolországban 2.023.711 lóból 6-4, 1909-ben Franciaországban 3.236.130 lóból 6-0, 1910-ben Ausztriában 1.802.748 lóból 6-0 1910-ben 22-696.000 lóból 4-5, 1908-ban Olaszországban 955.878 lóból 3-3 darab.

Ez adatokból kitűnik, hogy a lovak számának a területhez való viszonyát illetőleg Magyarország ez államok sorában a második helyen áll. A lovak számát a lakosok számához viszonyítva, Magyarország még kedvezőbb helyet foglal el, míg Németországban 1000 lakosra 67, Ausztriában 63, addig Magyarországon 110 drb ló esik.

Legutóbb, 1895-ben, Magyarország lóállománya 1.972.900 darab volt, ezzel szemben az 1911 évi állatszámolás szerint a lóállomány 2.001.399 darab, vagyis lóállományunk 28.490 darabbal szaporodott. Tehát szaporodott oly időben, midőn a gazdasági viszonyok hátrányosan alakultak a tenyésztéssel szemben. Lóállományunk szaporodásával ló kivitelünk mindenkor lépést tartott, így 1911-ben ló kivitelünk 62.551 darabra rugott, 38.625.690 korona összértékben, az átlagár tehát 617.5 korona volt. A keleti származású sebes, szívós és kitaró magyar lovat már régóta ismeri és becsüli egész Európa, sőt hirneve ennek határain kívül is ismeretes, ugyannyira, hogy például a japán kormány közel egy évtized óta állami méne-seinkből fokozatosan szerzett tenyészanyaggal sikerrel alapított törzseket meneseiben.

Magyarországnak kétmilliót meghaladó lólétszámának még mindig tekintélyes részét képviseli az „Eques velox hungaricus” elnevezés alatt régóta ismert, de a kor kívánalmaihoz képest jelentékenyen módosult kítőnő kocsis- és hátszó. Magyarország természeti viszonyait, égalja, talaja, közlekedési viszonyai s részben még külterjes gazdálkodása e lófajta tömeges tenyésztését igénylik. Ennek köszönhető, hogy a hadseregünk részére évente megkívántató pótlószükségleten felül 50—66.000 darab lovat exportálunk külföldre s e mellett állíthatjuk, hogy minél több

lovat visznek ki az országból, annál többet és jobbat tenyésztenek itthon.

A hadi célokra alkalmas loanyag fejlesztése és tenyésztése iránti törekvés tehát teljes sikerrel járt. A fő tenyésztési elvek és irányok betartása mellett azonban éppen a jelen időben szükséges az intéző körök fokozottabb tevékenysége a loanyag tenyésztés irányítása és támogatása tekintetében. Az ország gazdasági viszonyainak mindinkább az intenzív, belterjes kialakulása s nagy legelőterületeknek mivelés alá vétele, a közlekedési eszközök tökéletesítése, nagyban befolyással vannak egy ország loanyag tenyésztésére s a befolyásokat kellett részben honorálni, részben ellensúlyozni a kormányzatnak, hogy loanyagunk a változott viszonyok között is megtartsa kiváló fajjellegét, szívósságát, munkabírását, a különféle égalji viszonyok iránt való ellentállóképességét. Nagy súlyt kell fektetnünk főként a hátrányos keresztkezesek kizárására, mivel, sajnos, erre ugy a lónál, mint más állatfajnál is a gazdák mindenkor saját kárukra nagy hajlandóságot mutatnak.

Az országos loanyag tenyésztés vezetése a m. kir. földművelésügyi miniszterium kebelében szervezett loanyag tenyésztési főosztályban, illetőleg annak főnökeiben összpontosul. Ez nemcsak az állami loanyag tenyésztési intézetek (ménés és méntelepek) s ezek személyzetének összes ügyeit vezeti és intézi, de az országos loanyag tenyésztés kérdéseibe vágó összes ügyeket is. Az állami loanyag tenyésztési intézetek személyzete, a m. kir. honvédség állományába tartozó ménés, katonailag van szervezve. Szükséges és előnyös a katonai szervezet már azért is, hogy a személyzet gyakori változásuknak ne legyen kitéve s hogy a kellő szakértő személyzet mindenkor és minden körülmények között biztosítva is legyen.

A kormány az ország loanyag tenyésztésének fejlesztésére a következő intézetekkel és intézményekkel gyakorol befolyást: A négy állami ménés (Kisbér, Bábolna, Mezőhegyesen és Fogaras). A négy állami méntelep: (Székesfehérvár, Nagykőrös, Debrecen és Sepsiszentgyörgy). Évente a tenyésztőktől 3 évet betöltött, azonban 8 évnél nem idősebb méneket vásárol. Ezenkívül az őszi budapesti ménvásáron az állam a versenypályáról lekerülő angol telivér méneket vásárolja meg. A méntelepek ménszükségletének fedezésére az állam magánménés tulajdonosaitól vesz 3 éves koru méneket állagáron. Hogy a községek megfelelő ménekkel legyenek elláthatók, a kormány évente körülbelül 300 éves ménesiköt vásárol s ezeket 3 éves korig felnevelve, az alkalmasakat igen mérsékelt árban községeknek átadják. A méntelepek állományából kisorolt, de tenyésztésre még alkalmas méneket tenyésztőknek igen mérsékelt áron eladják. Az állami ménés számfeletti állományából kancákat adnak el oly árveréseken, melyeken csupán tenyésztők vehetnek részt. A kormány évente bizonyos összeget bocsát rendelkezésre a lódíjazásokra és anyagilag támogatja a lókiállításokat. A megváltozott gazdasági viszonyok következtében a kormány évi segélyben részesít oly községeket, szövetkezeteket és társulatokat, melyek közös legelőket tartanak fenn. Vegül tetemes évi segélyben és díjban részesíti a kormány egyes lóversenytársulatokat. Hazánk loanyag tenyésztését három csoportra oszthatjuk: A) Az állami loanyag tenyésztés, amelyre ugyszólván az egész ország loanyag tenyésztése támaszkodik. (Állami ménés és méntelepek). B) A magántulajdonban levő ménés loanyag tenyésztése, melyek az állami ménés működését vannak hivatva kiegészíteni a köztenyész-

tés érdekében. C) Az általános köztenyésztés, mely a fenti két csoportból nyeri életerejét s termeli a tömeget.

Magyarország loanyag tenyésztésének jövője. Magyarország, tekintettel loanyag tenyésztésére, igen kedvező helyet foglal el. Loanyag tenyésztésének jellege ama tupust foglalja magában, mely ugyszólván nemcsak hogy állandóan nagy keresletnek örvendő, de mondhatni, hogy e lótipus kereslete évről-évre nagyban fokozódik is — ez a hadseregbeli ló — minden formájában, kezdve a könnyebb és nehezebb lovassági hátastól — a nehéz tűzérőig. Magyarország loanyag tenyésztése a jövőben is, úgy mint eddig, nagyban fog emelkedni. Ennek biztosítéka a lóárak évről-évre mutatkozó tetemes emelkedése, amely körülmény a loanyag tenyésztésnek fokozott jövedelmezőt voltát is eredményezni fogja.

Az automobilonok révén a vontatásnál ugyan sok eleven lóerő nélkülözhetővé vált, de ennek használata sok helyi körülménytől függ, amelyek gátólag fognak hatni mindenkor arra, hogy az eleven lóerő teljesen kiküszöbölhető legyen.

Magyarország sohasem volt a fényűzési (Luxus) ló tenyésztője általánosságban érve, ha inkább a minden célra megfelelő vérébeli loanyag tenyésztette és tenyésztő nagy tömegekben s így sem az automobilizmus, sem pedig az aviatika Magyarország loanyag tenyésztésének jövőjét nem fogja károsan befolyásolni.

Tenyészteni fogja a hadseregbeli loanyag nagy tömegekben, továbbá az igavonásra szükségelt nehéz hidegvérű loanyag, végül a már most nagyban tenyésztett amerikai keresztkezes gyors kocsis loanyag.

Magyarország loanyag tenyésztése számszerűleg és értékben a jövőben is fejlődni fog, az ország közgazdaságának nagy hasznára.

Eladó házhely.

A Deák Ferenc-utcában az izraelita hitközség tulajdonát képező

üres telek

eladó. Bővebb értesítést ad Róth Izsó hitk. gondnok.

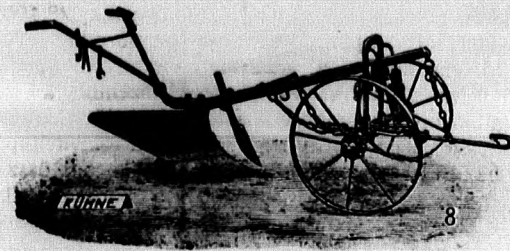
Tószegi Elek

kovácsmester háza T.-Kürtön, a kövesut mellett, kovácsműhelylyel együtt örök áron

eladó,

esetleg hasznbérbe kiadó. Értekezhetni a tulajdonossal.

Kerékpározók

figyelmébe ajánlom, hogy az elismert kitűnő minőségű

ALFA KERÉKPÁROK

egyedárusítását képviselem,

Kunszentmárton és környékére tehát ezen gyártmányu kerékpárok **kizárólag** csak nálam kaphatók.

Varrógép, kerékpár, gramofon és lemezek gyári raktára. Gummik és mindenféle alkatrészek raktáron. Óra-ékszer, lát-szerárúk, tajtpipa és chinai ezüstárúk nagy raktára.

Tisztelettel

DÉVAI JENŐ

KUNSZENTMÁRTON.

Kunszentmárton, Tiszanagyrev, Inoka, Cibakháza, Kürt, Ugh, Sas, Csépa, Szelevény, Mesterszállás községek gazdaközönségének szives tudomására hozzuk, hogy gyári vállalatunk képviselőjét az ottani vidékre

Bozsik János és Tsa uraknak Kunszentmárton

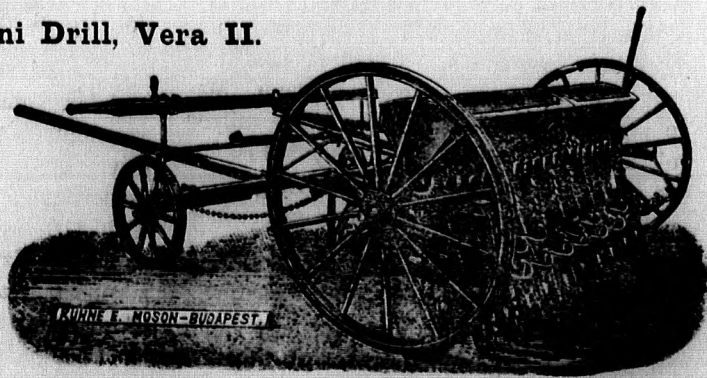
adtuk át és kérjük, hogy bizalommal nevezettekhez fordulni sziveskedjenek. Bozsik János és Tsa összes gyártmányainkban nagy raktárt tart, ahol gépeink természetben megtekinthetők.

Az őszi időnyre ajánljuk Hungária Drill, Mosoni Drill, Vera II. hirneves vetőgépeinket, ekéinket, boronáinkat és egyéb talajmivelő eszközeinket, kukoricamorzsolóinkat 10-féle nagyságban, szeoskavagóinkat, répavágóinkat stb. stb.

Benzin és nyersolaj motorok.

Tisztelettel

KÜHNE Mezőgazdasági Gépgyár R.-T.
Moson—Budapest.

1407/1913. szám.

Árverési hirdetemény.

Mesterszállás község előljárósága ezennel közhírré teszi, hogy a község tulajdonát képező, mintegy 80—90 katasztrális hold területen gyakorolható

körösi halászlati jogot

1913. évi október hó 10. napján délelőtt 10 órakor a község háza tanácstermében nyilvános szóbeli árverésen 1914. évi január hó 1-ső napjától kezdődő három egymásutáni évre haszonbérbe adja.

Kikiáltási ár 300 korona.

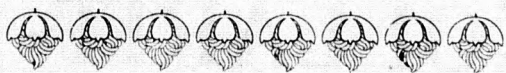
Az árverezni szándékozók a kikiáltási ár 10%-át az árverés megkezdése előtt bánatpénzül készpénzben lefizetni tartoznak.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt Mesterszállás jegyzői hivatalában megtekinthetők.

Mesterszálláson, 1913. évi szeptember hó 19-én.

Toldy Antal
jegyző.

Gácsi László
bíró.

Tiszta, szép

makulatura papir

csak métermázsa számra e lap nyomdájában kapható.

Kölcsönzsákok

kukoricához kaphatók
Hegedűs Lukács
vásártéri üzletében.

Palásthy Lászlónak

Deák-Ferenc-utcai (templom megett) házában
nagyobb utcai lakás kiadó.

C. Nagy Ferencnek

Szelevényen, a kis Székhaton, (az iskola mellett)
20 hold kitűnő minőségű földje eladó.
Értekezhetni a tulajdonossal a helyszínen.

P. Kiss István

tiszakürti, muszaj szőlőbeli lakosnak
korcsma, szatócs-üzlete, szeszfőzdével

együtt (700 öl benne szőlő) szabad kézből eladó. Értekezhetni a tulajdonossal.

Értesítés.

Tisztelettel hozom a nagyérdemű közönség szives tudomására, hogy temetkezési vállalatomat egy igen

diszes üveges gyászokcsival

szereztem fel.

Ezen diszes üveges gyászokcsit mindazoknak, kik egyéb szükségleteiket nálam szerzik be, **díjtalanul bocsájtom a közönség rendelkezésére.**

A legjutányosabb, legpontosabb és legizlésebb kiszolgálás.

A nagyérdemű közönség b. szives pártfogását kérem.

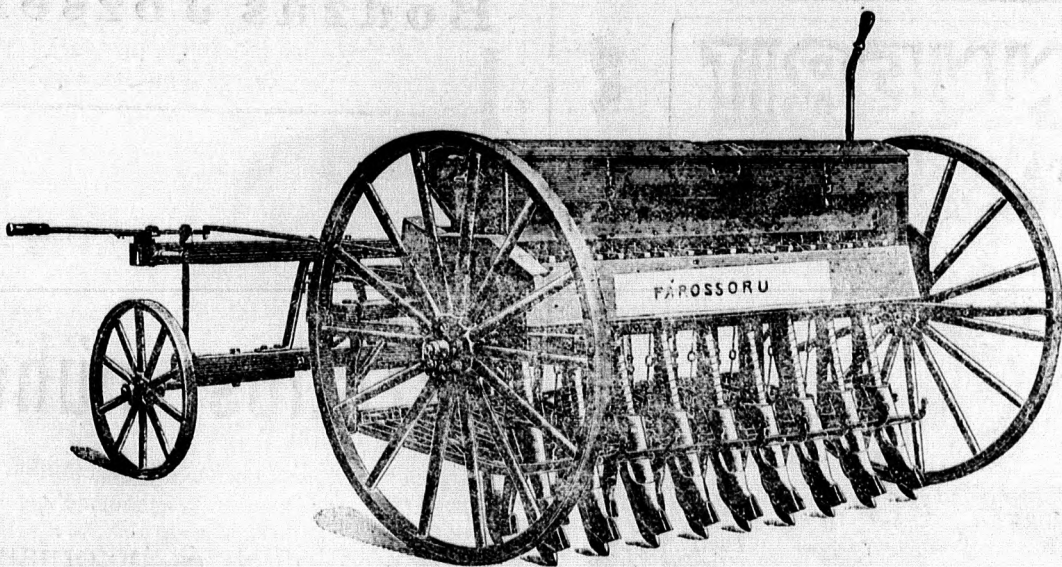
Cs. Molnár Ferencz
temetkezési vállalkozó.

SIMON ISTVÁN

Fehér Alajos Lábassy I. törökszentmiklósi eke és gépgyár

kunszentmártoni raktárosa tudatja a gazdálkodó urakkal, hogy a legjobb minőségű **páros és páratlan sor-vetőgépeket** tart raktáron, azok jutányos ár és **kedvező fizetési feltételek** mellett beszerezhetők.

- 13 soros vetőgép 380 korona
- 15 soros vetőgép 400 korona
- 17 soros vetőgép 420 korona
- 19 soros vetőgép 440 korona
- 21 soros vetőgép 460 korona

- 14 soros vetőgép 400 korona
- 16 soros vetőgép 420 korona
- 18 soros vetőgép 470 korona
- 20 soros vetőgép 500 korona
- 22 soros vetőgép 520 korona

C 4. fagerendás ekék 32 kor. C 3. fagerendás ekék 34 kor. D 6. M 50 kor. D 7. M 52 kor. D 8. M 56 korona. Könnyű kettes ekék 90 kor., nehezebb kettes ekék 100, 112, 120 koronáért. Háromvasú ekék 130 koronáért, tárcsás boronák és extirpátorok, kézi és járgányos szecsavágók, darálók, borsajtók és mindenféle gazdasági gépek szintén jutányos árért szerezhetők be. Vannak használt sorvető gépek: 15 soros 200 kor., 17 soros 130, 150, 180, 200 kor., 19 soros 280 korona árban.

Minden általam eladott gépekért **szavatosságot vállalok, miután mindenféle gazdasági gépek kezelésébe jártassággal bírok.** Elvállalok gazdasági gépek javítását, úgy gőz-, mint motorok javítását, azoknak magánjárókká való átalakítását szintén elvállalom s ezeket részletre is lehet fizetni.

Kérem a nagyérdemű gazdálkodó urakat, mielőtt gazdasági szükségleteiket beszereznék, sziveskedjenek felkeresni. Elvem, kedvező fizetési feltételek mellett, jutányos árért jó, használható gazdasági gépet adni. Becsés látogatásaikat és pártfogásukat kérve, maradtam kiváló tisztelettel

SIMON ISTVÁN.

**Két bolthelyiség
kiadó.**

Értekezhetni a Gazdasági Takarékpár : üzleti helyiségében :

Tisztán

és világosan úgy kérje és fogadja el, ha szappant vesz hogy

**KOLOZSVÁRI
(HEINRICH-féle)**

- Glycerin szappan
- Tojás "
- Mandula "
- Márvány "

A kolozsvári gyógyszappan-gyár azért lett világhírű, mert a legdrágább és teljesen ártalmatlan anyagból készíti szappanait.

Első minőségű falitéglát és fedélcserépet

napi áron szállit bármily mennyiségben

Kunszentmártoni Községi Téglagyár.

Ferenczy József.

Eladó szőlő.

Somogyi Mihálynak a Kiszasszony-hegyen, a kövesut mellett levő öt hold szőlője szabad kézből eladó. — Értekezhetni vele Kossuth utcai lakásán, a postával szemben.

Fényképészet

Tizenöt éve Kunszentmártonban jó hírnévnek örvendő fényképészeti műtermem most újonnan van berendezve. Ugyanis ott a legjobb kivitelű fényképek készülnek és pedig, szalontáj-, csoport és színes képek. Valamint sirköbe porcellánra égetett képek, ugyszintén

életnagyságu képek

a legjobb kivitelben.

Tisztelettel

Sáray Szabó Albert

fényképész.

Szántó Albert gyalui lakosnak
115 m. hold tanyaföldje
egy tagban haszonbérbe kiadó. — Cim: Szent, Széchenyi-utca 78, és esetleg a helyszínen

„VARAZSFUVOLA.”

Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta játszani. A Varazsfuvola rendkívül kellemes 20 acél trombita hanggal és 4 erős bögövel van ellátva. Díszes kivitelben, kotta füzettel, dallal, tokkal, ajándékkal együtt csak 4 korona. Csakis Wágner

„Hangszer Király”

országszerte elismert legolcsóbb hangszerárúházában kapható.

Budapest, József-körút 15. — Gyorsító műhely

Kérjen fényképes hangszerárjegyzéket.

KOLLARIT-BÖRLEMEZ

KOLLARIT-BÖRLEMEZ

kaucsuk kompozitioval bevont ruganyos, viharbiztos és időtálló szagtalan fedéllemeze. A jelenkor legjobb tetőfedéllemeze.

VÉGTELENÜL TARTÓS.

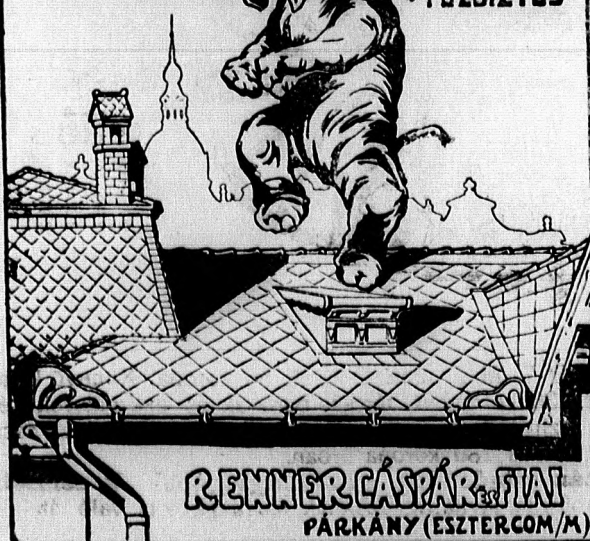
Régi zsindelytetők átfedésére kiválóan alkalmas. — Sem mázolni, sem mészlével bekenni nem kell.

Szolnokon kapható :

Mezőgazdasági Szövetkezetnél.

RENNERIT

ASBEST-PALA LEGERŐSEBB LEGJOBB TŰZBIZTOS

RENNER CÁSÁR-FIA
PÁRKÁNY (ESZTERCOM/M)

GYÁRI LERAKAT: Kunszentmártonban, IFJ. TOMONYICKA JÓZSEFNÁL.

A világ legjobb tetőfedő anyaga.

Bodzás József és Fia

ÉPÜLET- ÉS BUTORASZTALOSOK, KUNSZENTMÁRTON, SZÉCHENYI-UT.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy

asztalos műhelyünket

tetemesen megnagyobbítottuk, ahol mindennemű

épület- és butormunkákat, a legjobb kivitelben és legpontosabban készítünk. — Kérjük a nagyérdemű közönség további nagybecsült pártfogását, s maradtunk kiváló tisztelettel

Bodzás József és Fia.